Ч. 165 Второк 26 липня (7 серпня) 1894. Рік IV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в Адміністрациї „Ґазети Львівскої“ і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Нові причинки до нашої політики.

IV.

Длячого пос. Романчук каже, що причиною, задля котрої деякі народовці шукали без его відомости порозуміня з декотрими польскими і правительственними сферами, було сильне напружене відношеня межи ним і руским клюбом з одної а правительством і Поляками з другої сторони — сего не можемо ніяк зрозуміти. Ми знаємо лиш то, що причиною того було безмежно зухвале і шкідливе поступованє москвофілів супротив народовців і народної партиї. Ми вже кілька разів о тім згадували і тепер ще раз то повтаряємо, в надії що може тепер схоче пос. Романчук пояснити сю справу ліпше, а ми певні того, що коли він схоче лиш держати ся фактів, то нам того не заперечить.

Під конець вісімдесяти років настали були між Русинами такі відносини, що вже годі було видержати. Москвофіли вели свою шкідливу роботу дуже хитро і зручно. З одної сторони они словами і в своїх газетах ніби то виступали в обороні прав руского народу, але на ділі старали ся Русинам шкодити, де лиш могли. Они крили ся поза народовців, котрі всюди сьміло і енерґічно виступали, і висували їх всюди наперед, де того було потреба, а самі удавали щирих приятелів Поляків і льояльних горожан держави. Вину за всякі аґітациї московскі спихано на львівских москвофілів. З того пішло, що правительство і Поляки знали лиш немногих отвертих москвофілів у Львові, всюди же на провінциї уважали народовців за правдивих москвофілів, а фактичних москвофілів за своїх прихильників і приятелів. Наробивши такого заколоту і відвернувши від себе підозріне старали ся они тим більше шкодити Русинам народовцям. Тим способом мали Русини-народовці против себе не лиш Москвофілів але і правительство і Поляків. Ба дійшло було навіть до того, що межи народовцями настав погляд, що правительство і Поляки підпирають москвофілів, особливо же тогди, коли пішла була чутка, що правительство підпирало вибір пос. Антоневича Стрийщині.

Серед таких обставин зродила ся була серед народовців далеко ще перед виступленем пос. Романчука в соймі в падолисті 1890 р. гадка шукати контакту з правительством і отворити єму очи та представити правдивий стан річий серед Русинів. В тій цїли їздила кілька разів депутация до Відня і там вручено навіть мемориял центральному правительству. В депутациї тій їздив прецї і сам пос. Романчук і чей не заперечить того, що вже він, а не аж т. зв. „новоеристи“ без его відомости, шукав контакту з правительством, хоч правда, що безуспішно. Для чого его заходи не осягнули успіху, не знаємо. Коли-ж опісля в 1890 р. правительство проявило охоту увійти в контакт з Русинами народовцям, а то стало ся без відомости пос. Романчука, то після нашого знаня була причина тому особисте поступованє пос. Романчука, котрий яко верховодячий політик держав ся дуже здалека від всяких впливових політичних кругів а до того вже тогди носив ся з гадкою помиреня партий і скликаня в тій цїли з'їзду мужів довіря. Сей его плян викликав був між народовцями велике невдоволенє і то стало ся причиною, що его зараз в самім початку акциї поминено. О скілько ми знаємо, був причиною сего пок. Дамян Гладилович, котрий рішучо був противний всякому лученю ся народовців з москвофілами і хоч особистий приятель пос. Романчука противив ся тому, щоби пос. Романчука втягати до акциї, бо казав, що пос. Романчук занадто кокетує з москвофілами і бере свої інструкциї від Б. Дідицкого, з котрим часто сходить ся і конферує. Для того то о розпочатій акциї був первістно повідомлений спомежи послів лиш пос. Телїшевский. Коли однакож дійшло до того, що треба було розпочату акцию заманіфестувати в соймі, годі вже було поминати пос. Романчука яко голову клюбу і тогди й его втягнено до акциї.

Такий був після нашого знаня фактичний стан річий. Коли не так, можуть посли Романчук і Телїшевский розповісти, як було. Правда, що ся акция з 1890 р. була для пос. Романчука несподіванкою, тим більшою, що він мабуть вже тогди був звязаний своєю акцию помиреня партий, але все-ж таки була она лиш продовженєм тих заходів, які робив вже пос. Романчук у Відни їздивши туди в депутациї від народовців. То правда, що пос. Романчук вже тогди робив такий рахунок, як розказує тепер в своїм отвертім письмі: „Нам подає ся рука; відкинути ту руку — значить не тілько пропустити трафляючу ся Русинам нагоду, але оно могло-б і використати ся против нас. Коли акция удасть ся, то зискає на тім руский нарід; коли-ж не удасть ся через невиконанє другою стороною умови, тогди народовці вертають назад на свою попередну позицию. „Рахунок — каже пос. Романчук в своїм „Отвертім письмі“ — здає ся мені, не був такий злий — але він таки показав ся хибним“.

Так єсть, не був такий злий, але коли показав ся хибним, то длятого, що его хибно

---

39)

Матій Сандорф.

(Повість Юлія Верна).

(Дальше).

Коли ще розкажемо, яке становище займала Сара Торонталївна в своїй родині, то вже все буде сказано, що відносить ся до неї.

Супротив свого батька держала ся Сара дуже здалека. Ніколи не було й сліду, щоби его щось тягнуло до своєї доньки, ніколи донька не попестила ся з ним, як звичайно дитина з батьком. У него не було ніякого чувства для доньки, а донька знов у всім не могла погодити ся з поглядами батька. Сара лиш шанувала батька, як пристало на доньку, і більше нічого. Він впрочім лишав їй до волї робити, що хотїла, не противив ся нічому, що їй сподобало ся, лишав їй повну свободу в її добродїйнім дїланю, ба навіть і сам прилучав ся до того, але лиш для того, щоби тим величати ся. Коротко сказавши, він був для неї зовсім рівнодушний.

Зовсім инакша була Сара для пані Торонталевої. Хоч жінка банкіра піддавала ся у всім свому чоловікови, котрий хотїв лиш папувати над нею і мало її шанував, то всеж-таки була она бодай лаґідної натури і своїм честним житєм, своїм старанєм, о то, щоби її люди не ненавиділи, була сто раз більше варта, як він. Пані Торонталева дуже любила Сару. В здержаливости дївчини зуміла она добачити рідку даровитість. Але та її прихильність для дївчини була аж якась надмірна, бо она її і подивляла і поважала, ба аж ніби чогось її лякала ся. Великодушність характеру Сари, її щирість, а часами й неподатливість могли пояснити ту якусь дивну любов матери. Донька відповідала щиростю за щирість. Они обі були би дуже припали собі до вподоби, хоч би їх і не вязало споріднене крови.

Нікого тепер не здивує, що пані Торонталева була перша, котра здогадала ся, що дїяло ся в души і серци Сари. Молода дївчина розмавляла з нею часто о Петрі Баторім і его родині, не запримічаючи того, яке то прикре враженє робило на її матери. Скоро пані Торонталева зміркувала, що Сара полюбила Петра, подумала собі:

— Така вже, видко, воля Божа!

Можна здогадати ся, що значили ті слова в устах пані Торонталевої, але того ще не можна знати, яка би то була справедлива заплата для родини Баторих за їх кривду, коли-б Сара полюбила Петра.

Пані Торонталева була жінка побожна і повна віри, а коли она вірила в то, що то вже така воля Божа, щоби Сара полюбила ся з Петром, то й мусїла старати ся наклонити свого чоловіка до того, щоби обі родини зблизили ся до себе. Не кажучи отже Сарі нічого, постановила она поговорити о тім з чоловіком.

Зараз на перші слова, якими відозвала ся до него пані Торонталева, він так розлютив ся, що аж не знав, що з ним діє ся. Пані Торонталева, і так слабосильна особа, мусїла чим скорше утїкати до своєї комнати, коли він став їй відгрожувати ся.

— Памятай собі — розкричав ся він наконець до неї — коли ще раз згадаєш мені щось о тім проєкті, то пожалуєш того!

Отже то, що Сіляс Торонталь називав судьбою, привело не лиш родину Баторих до Дубровника, але ще й звело Сару і Петра разом; они пізнали ся і полюбили ся.

А може хто спитає, чого банкір так дуже улютив ся? Може він вже мав якісь тайні наміреня що-до будучности Сари, котрі тепер ставали на перешкоді її чувствам? Він чейже повинен був рад бути з того, що вже наперед можна було якось зарадити тим наслїдкам, які могли вийти із его поганої зради. Що-ж би був міг Петро Баторий казати тогди, коли-б був оженив ся з Сарою Торонталївною? Що була-б тогди вдїяла пані Баторова? Певно, що то було би страшне положенє, коли-б син убитого був оженив ся з донькою убийника, але то положенє було би страшне лиш для них, а не для него, не для Сіляса Торонталя.

Все було би лїпше, коли-б не Сарканій, про котрого не було ніякої чутки. Він міг все ще вернути, а здає ся, що межи ним а банкі-

роблено. Поминаємо тут згадану „умову“; ми её вже кілька разів достаточно пояснювали і не хочемо вічно повтаряти ся. Але за то мусимо звернути увагу на другу часть рахунку пос. Романчука, про котру ще анї ми, анї яка друга руска часопись ще не згадувала. Дїйстно в народнім рускім таборі був такий плян, що коли акция не удасть ся, то народовцї мають вернути на своє давне становище. Цїлим бажанем народовцїв було позбути ся раз на все всякої звязи з москвофілами і вести чисто народну політику все одно, серед яких обставин, хоч би й опозицийну. Народовцї числили так: позбувшись раз союза з москвофілами, поставимо нашу справу народну ясно; тогди нїхто вже не посьміє робити пам закиди москвофільства; коли-ж правительство і Поляки схотять лучити ся з москвофілами, то нехай лучать ся, то їх дїло, а ми будемо робити своє. Се значило: вернути на свою попередну позицию. Тимчасом куди вернула часть Русинів-народовцїв під проводом пос. Романчука?—до Маркова і его спільників. Русини народовцї, котрі за всяку цїну хотїли позбути ся раз на все своєї звязи з москвофілами, стануїли на сором таки самі, не взивані з чолобитнею перед ними! Длятого рахунок хоч не злий, показав ся хибним. Нехай би були Русини народовцї вели й опозицийну полїтику, тоби їм не завадило, але треба було вже разом самим єї вести і не сходити із свого народного становища. То було би скріпило їх сили, було би справу руску посунуло наперед, а правительство і Поляки мусїли би були скорше чи пізнїйше числити ся з народною партиєю. Тимчасом через полїтику пос. Романчука Русини вернули ся о яких 30 лїт назад, бо майже до стану перед 1866 роком.

Перегляд полїтичний.

Є. Вел. Цїсар принимав перед виїздом до Ішль на авдиєнциї мінїстрів кн. Віндішґреца, ґр. Шенборна і маркіза Бакегема.

З Петербурга доносять, що мінїстер війни ґен. Ванновский занедужав на жолудок так небезпечно, що на его місце треба було дати заступика.

З Лондону доносять, що войска японьскі по завзятій борбі дня 29 липня, здобули окопи під Чантом коло Ассану і що в тій битві, в котрій брало участь зі сторони Хинцїв 2.800 людий, згинуло 500. В Тієнтсїнї побоюють ся, що укріпленя в Таку на дорозї до Пекіну, хиньскої столицї не устоять ся перед Японцями і що сї послїдні схотять піти просто на Пекін і забрати его. Францускa ескадра на хиньских водах одержала приказ заопікувати ся францускими пiдданими, що жиють на побережах Кореї.

Новинки.

Львів дня 6 серпня.

— Іменованя. Практикантами почтовими іменовані: Бол. Ільницкий, Алекс. Коперский, Фр. Деиенфельд, Пат. Вайдман, Руд. Франзяк, Григ. Зацерковний, Ант. Ріхтер, Кар. Остахович, Мих. Чернятович, Ів. Гавацкий, Вол. Небеский, Осип Вікар, Ант. Лїщиньский, Вільг. Ольшаньский, Ів. Турек, Кар. Козак, Теодор Кобрин, Ос. Крижановский, Павло Банах, Мойсей Пайцер, Петро Реґула, Анд. Крамар, Вол. Височаньский, Ант. Міхелїні, Вол. Рошкевич, Тад. Водзицкий, Тит. Кавцкий, Ів. Крогулецкий і Лев Каньский.

— Відзначенє. Дозорець руху телеграфічного Михайло Брїннїнґ в Надвірнiй при спенсионованю одержав срібний хрест заслуги з короною.

— Зміна прізвища. Пан Шматка, судя повітовий в Мілївцї, одержав дозвіл називати ся від тепер Скалецким.

— Чотириста сьпіваків, членів Союза товариств музичних і сьпівучих, має з'їхати ся дня 6 вересня до Львова. Того дня буде засїданє делеґатів і проби кантат рускої і польскої, котрі відсьпівають сьпіваки дня 7 вересня для Є. В. Цїсаря. Дня 8 вересня ґенеральна проба концерту в театрі, на другий день концерт в театрі Скарбка. Буде то концерт, якого у Львові доси не було, бо нїколи не сьпівало 400 сьпіваків.

— Виділ Бурси св. Арх. Михаїла в Коломиї розписує сим конкурс на приміщенє учеників в бурсї. Належито удокументовані поданя (без стемплів) треба післати до виділу бурси найдальше до 20 серпня, разом з заявою, кілько хто буде доплачувати. Найменша доплата 5 зр. на місяць з гори. Принятий питомець мусить мати досить біля, одежі і постелї, має зложити на зужи інвентаря 1 зр., на пранє 3 зр., а на Шкільн Поміч 1 зр. 20 кр. До поданя треба долучи марку за 20 кр. на відповідь.— Від виділу бур *Гр. Кульчицкий.*

— В товаристві Руска Бібліотека в Тер бовли новий виділ уладив ся так: Тимус голов Стеблецкий заступник голови, Воляньский секр тар, Томашевский касиєр, Лещишак виділов Мисків бібліотекар, Єзерский заступник виділ вого. Шафа бібліотечна перенесена до передн комнати великої салї маґістрату. Бібліотекар ур дує в недїлї до полудня, ві вторки і четверги ш школї, а в часї вакаций і сьвят по полудни. Член котрі би хотїли зійти ся в бібліотецї ві втірк або при иншій нагодї, зволять зголосити ся п ключь на долинї в полїциї. За відступленє хат виділ складає подяку нослови др. Ольпиньскому.

— Злодій утїк. З Тернополя доносять, щ 17-лїтний Осип Вонтробец, що в білий день на пав на тамошнім ринку п. Юрчакову і зрабува їй 300 зр., утїк в ночи з арешту.

— Інститут Пастера у Відни. Wiener Ztg доносить про отворенє заведеня охоронного щ пленя після методи Пастера у Відни. Сей інсти тут містить ся в шпитали Рудольфа. Оглядан покусаних буде відбувати ся що день від 10 д 11-ої години перед полуднем. Недужі, котри лїченє покаже ся конечним на місци, найдут в згаданім інститутї поміщенє і опіку.

— Помилка. З Коломиї доносять о такій помилцї завзятих міщан: Міщанин Н. з кутского передмістя, посварив ся з своїми сусїдами, а ті порішили минувшої недїлї побити его. Для більшої відваги зайшли до шинку на передмістю і коли вже добре підпили собі, пустили ся з колами під проводом одного звістного забіяки до сусїда. Однако сусїд перенюхав письмо носом, замкнув ся в хатї і не виходив цїлком сего вечера. Нїчого не помогли крики і лайка сусїдів, замкнений і не думав виходити. Неприятелї рішили тепер ударити на хату і, віддаливши ся кільканацять кроків від дому, стали кидати камінєм в стіни, дах і вікна. Провідник не лишив ся по заду, він стояв, як звичай велить в першім рядї, а навіть незамітно віддалив ся від товаришів, щоби пересьвідчити ся, чи може замкнений не схоче з хати утечи під ослоною ночи. Стративши дармо кілька хвиль, вертав провідник до своїх. Ті побачивши, що хтось іде від сторони хати, були певні, що до них вийшов ворог, і не надумуючись кинули ся всї на него з колами та так его побили, що ледве живого відвезено его на другий день до шпиталя.

ром була ще й якась умова. Сарканїй готов був собі єї пригадати, скоро-б лиш щастє его покинуло.

Нема сумнїву, що Сіляс Торонталь дуже тим журив ся, що стало ся з его давним фактором в Тріполїсї. Від коли они ще в Триестї розійшли ся, не чував він нїчого про него, а тому було вже майже пятнайцять лїт. Він розвідував про него, навіть на Сицилїї, бо знав, що він там має зносини з своїм приятелем Цироном, але не довідав ся нїчого. А всеж-таки міг Сарканїй кождого дня з'явити ся несподївано. Банкір побоював ся того дуже, тим більше, що не мав чутки, щоби він помер — а як би то він був тїшив ся, коли-б була дійшла до него така чутка! Може бути, що тогди він би вже инакше дивив ся на ту звязь его родини з родиною Баторих, але тепер не міг о тім анї нахвильку подумати.

Коли раз случайно панї Торонталева завела з ним знову бесїду про Петра Баторого, він вже не хотїв робити такого крику, як першим разом, але й не дав їй нїякого поясненя в сім напрямі, лиш постановив собі стерегти Сару на будуче острійше, ба й слїдити за кождим єї кроком. Постановив собі поступати гордо з молодим інжиніром, відвертати ся від него, скоро де з ним стрітить ся, і так робити, щоби відобрати ему всяку надію. Єму удало ся аж надто добре показати, що всякі заходи Петра були би надаремні.

Так було аж до вечера 10 червня, коли то по сальонї в дворі при улици Страдоне понесло ся імя Сарканього і коли тут отворили ся двері сему безвстидному чоловікови. Рано того самого дня сів Сарканїй в Намірою в Котарі на зелїзницю[1]) і поїхав до Дубровника. Тут заїхав він до одного із найперших готелїв, перебрав ся елеґантно і, не марнуючи часу, пішов зараз до свого давного спільника.

Сіляс Торонталь приняв его і дав приказ, щоби нїхто їм не перешкаджав. Як же приняв він ту гостину? Чи міг він на стілько запанувати над собою, щоби не дати по собі пізнати, що в нїм дїяло ся та чи грав ся з ним? Або чи Сарканїй так само як і давнїйше розказував зухвало? А може він пригадав банкірови давну їх умову? О чім говорили они? Чи о минувшости, чи о теперішности, чи може о будучности. Нїхто би того не вгадав, бо нїхто не був при тім. А вислїдок був ось який:

В двайцять чотири годин опісля розійшла ся по місті чутка, котра наробила немало дива. Говорено, що панна Сара Торонталївна віддає ся за якогось Сарканього, великого богача з Тріполїса.

Банкір, видко, мусїв піддати ся погрозам чоловіка, котрий одним словом міг его зруйнувати. Анї просьби его жінки, анї перепудженє ся Сари не могли змінити і він казав, що яко батько має виключне право розпоряджати єї рукою.

Сарканїй не таїв ся з тим перед Сілясем Торонталем, длячого він конче хоче женити ся з его донькою; сказав отверто, що він зруйнований. Та часть маєтку, що послужила банкірови до піддержаня кредиту свого дому, ледви що вистала тому пройдисьвітови на пятнайцять лїт. Від часу, коли виїхав з Триесту, переїздив всю Европу і жив розтратно; для него готелї в Парижи, Льондонї, Берлинї, Відни та Римі мали за мало вікон, коли его напала така примха, викидати ними гроші на улицю. Коли закоштував вже всїх можливих розкоший, спустив ся ще на судьбу, щоби она остаточно докiнчила его руїну; грав в карти по містах в Швайцариї та Іспанїї, де ще позволено грати публично, або сидїв при зеленім столї в Монаку[2]), що лежить на границї Франциї.

[1]) Верн тут трохи перехопив ся, бо з Котару до Дубровника нема зелїзницї.

[2]) Монако єсть то маленьке князївство в полудневій Франциї, котре обмежає ся лиш на одно місто Монако, що лежить на гористім пригірку і має свого окремого князя. Давнїйше належали до сего князївства ще місто Метона і місцевість Роккабруна, але від коли Франция взяла місто Ніццу, то і сї дві місцевости належать до неї; князь з Монако відступив їх Франциї за добрі гроші. Монако славне з того, що там суть доми гри, в котрих збирають ся люди з цїлого сьвіта, богачі та всякі дурисьвіти і там пробують свого щастя в карти або в рулету і програють нераз за годину, дввіоличезні суми. —Недалеко від Монако єсть стация зелїзнична Монте-Карльо і тут стоїть над самим морем величавий будинок серед красних огородів. Єсть то т. зв. касино, де суть прекрасні салї, в котрих уставлені столи, вкриті зеленим сукном, а за ними сидить повнісенько грачів, мужчини і женщини в суміш. Грати може лиш той, що поставить на карту найменше 25 франків значить ся 12 зр. Не один грач програвши всї гроші іде до города або поза місто до лїску і там відбирає собі житє. Доход з тих домів гри належить до князя. Жінка теперішного князя єсть з роду жидівкою, з банкірскої родини Гайних. В Монаку грають найбільше в рулету; єсть то прилад, котрий можна

— **З нужди.** Минувшого тижня велике вражінє зробило в Берлині самоубийство цілої родини. Слюсар Пачковский забив ся разом з жінкою і двоіма діточками. Від кількох днів було їх мешканє замкнене, поки вкінци родичі Пачковскої дали знати поліциї. По отвореню дверий страшний вид показав ся людям. Ціла родина висіла на гаках. На столі лежали письма до знакомих і 42 марки за комірне. Дальше стояла фляшка з вина і недопалена купка угля. Очевидно Пачковский упоїв перше жінку і діти, потім хотів їх загаром зачадити, а коли то ему не вдало ся, повішав жінку, діти і себе. Пачковский, котрий мав 37 літ, був хорий на сухоти. Жінка згодила ся померти з мужем, попродала що мала на жите, дещо заставила, і зібравши гроші на комірне, купила ще вина — на послїдну гостину.

Вистава краєва.

(Бориславскі копальнї).

Одним з найцікавійших павільонів на узгірю Стрийскім, єсть павільон бориславских копалень. Скромний на око, збудований в формі вежі — яку їдучи зелїзницею можна часто в околици Коросна бачити над шибами копальнї, — містить в собі річ дуже інтересну так для знатока, як і для профана, — бо вірну знимку типового шибу копальнї земного воску. Не потрібно їхати до Борислава, — бо і ту можна набрати докладного понятя, як виглядають штольнї. На площи вистави, серед голосної розмови людий, звиджуючих поблизькі павільони, серед звуків музики капелї войскової спускаємо ся по драбинї в глубину шибу, оглядаємо его урядженя, ходимо при понурім сьвітлї лямпи гірничої по хідниках у внутрі землї; у вході до них подибуємо дуже добре наслїдувані поклади лупка або пісковця, котрі в простовиснім або поземім напрямі перетинають широкі і вузкі жили земного воску, — словом можна забути, що замість в правдивій копальни, есьмо в їй штучно виконаній імітациї.

Однак вийдїм передовсїм до середини властивого павільону, котрий положений уже в віддїлї нафтовім вистави, взносить ся майже саме понад акварею, а за реставрациєю Бачиньского. Розвішені на стінах мапи представляють поземі і простовисні перекрої ріжних шибів копальнї галицкою Банку кредитового в Бориславі. Видко ту величавий шиб „Здислава“, видко нпр. шиб ч. 3708, котрий має ту особливість, що внаслїдок напору землї і покладів згодом скривив ся о 6 і пів метра від первістного напряму. На підлозї павільону зложено богаті стоси воску земного, добутого рівнож з бориславских копалень Банку кредитового. Впадають ту в очи величаві окази сирого воску, там знов взносять ся стоси топок перетопленого вже воску. В ґабльотцї одного вікна поміщено взори всїх родів воску; суть ту і так вже рідкі а цікаві окази воску мармурового. А що в покладах подибує ся також і вуголь брунатний, тож і він знайшов ту своє поміщене. Побіч стотів сирого і топленого воску знаходять ся також і вироблені з него предмети, о котрих на перший погляд нїхто не догадував би ся, з якого материялу повстали. Отже бачимо ту столики, рамки до образів, збанки, фигурки, кошї, кошики, прилади до писаня — всьо то виглядає дуже гарно, а всьо зроблене дуже містерно з воску. Артист той, що надіслав сї свого рода цікаві вироби, називаєсь Іполит Матукевич з Мишина.

В павільонї бориславскім знайшли дальше поміщене також окази воску з копальнї Дескура з Небилова в калускім і Ваґмана з Борислава, а цїлу середину павільону занимає ґабльота з оказами фабрики перерібок з земного воску, що находить ся в Дроговижи. Докладна назва тої фірми звучить: Фабрика парафіни і церезини, нафти і ріжних олїїв Ґартенберґа, Лявтербаха, Ґольдгамера і Ваґмана. Занимає она перероблюванєм воску добуваного з копалень бориславских, а продукти еї — сьвічки, олїї і пр. розходять ся по цїлім краю і за границю.

Господар павільону, штиґар копальнї бориславскої Банку кредитового, п. Шнайдер, запрошує гостий спускати ся в глуб копальнї. Ведуть до неї щеблї вигідної і сильної драбини, імітованої вірно на взір уживаних в копальнях. Заосмотрені в олїйні лямпи гірничі, входимо в долину. Вже при першім помості огортає нас чуте, як коли би ми були в копальни. Шиб виложений, або — як то кажуть гірняки — ошальований досками, єсть зовсїм темний; вогкість підземна і запах нафти, що бє в нїс, як лиш увійти до павільону — ударяє тут з подвійною силою. При другім помості, або другім поверсї, вражінє копальнї уже цїлковите; миготячі тут і там лямпки гірничі розсьвітлюють темноту підземну. Вкінци сходимо на третїй поверх, в сїм случаю на долину імпровізованої копальнї. Тут, зовсїм як в дїйстности, біжать поземі хідники в право і ліво. Знаходимо ся на 11 метрів під поверхностию землї; головний хідник має 36 метрів довготи, бічні хідники представляють разом лїнію на 15 метрів довгу. І ту лиш лямпки гірничі сьвітять у темнотї, кидаючи непевне, червоне сьвітло на шальоване хідників, на віддвірки, піддержуючі шиб, на зломи каміня в стінї викутої копальнї і на жили воску, що вють ся поміж тими зломами.

Отсе маємо фактично цїлковиту імітацию правдивих шибів. У кінци кождого з хідників, або у т. зв. їх „чола“, суть вправлені в стіну, замикаючу хідники, скринї з покладами лупку, пісковця і жил воску, знаменито наслїдуючими правдиві копальнї. Кожде „чоло“ представляє иншої катеґорії поклади: знайдеш ту жили воску, що снують ся помежи покладами лупку вузким пасмом, — там знов т. зв. грубі жили (35 см. широкі); в однім місци жили поземі, в другім простовисні. Уложене воску, заломанє каміня, напрям і розміри жил і жилок та їх розгалуженя, відтворені суть з натури зовсїм вірно і по майстерски п. Шнайдром. Найбогатше „чоло“ є в продовженю головного хідника. У стіп „чола“ зложено кусники видобутого вже воску або т. зв. дорobок та знаряди і т. д.

В долїшнім „ошалюваню“ головного хідника біжуть шини, по котрих їдуть зелїзні візки, заосмотрені в так зв. тони, т. є. скринї з зелїза; в скринї ті складає ся в правдивій копальни добутий віск, перевозить ся его візками по шинах в центральне місце, звідки вінда парова витягає віск на поверхню землї. Ступаючи у внутрі нашої імпровізованої штольнї вздовж тих шин, доходимо до другого кінця головного хідника; тут отвирає нагло провідник двері і — осліплені в першій хвили несподїваним сьвітлом, бачимо, що знаходимо ся в долині прогалини Стрийскої саме коло акварії. Є се другий вхід до штольнї, урядженний для тих, що не хотять спускати ся по дробинах до еї внутра. Копальня ся, збудована великим накладом працї і фондів, робить вражінє зовсїм так як би правдива.

Веденєм робіт около сеї штольнї і виготовленєм пляну еї, заняв ся старший управитель копальнї галицкого Банку кредитового в Бориславі. п. Вайдліх. Над виконанем еї працювало девять людий через шість тижнів. П. Шнайдер виконав імітацию стін копальнї на місци в Бориславі, почім їх доперва привезено на узгірє Стрийске і уміщено в „чолах“ хідників „штольнї бориславскої“.

Розуміє ся, що через весь той час був Ціроне его помічником. Коли-ж їм лишило ся вже не більше, як ледви ще кілька тисячів, перенеслись оба до краю, дорогого Сицилійцеви, у вхідні сторони Сицилиї. Але там они не дармували і чекали лиш догідної пори, щоби увійти знову в звязь з триєстиньским банкіром. Не було нїчого простійшого, як щоби Сарканій оженив ся з донькою Сіляса Торонталя, одинокою спадкоємницею сего богача, і тим поправив своє положене. Банкір не міг єму нїчого відмовити; він не міг єму противити ся, а навіть і не старав ся о то. Видко, що межи ними обома а тим дїлом, котре они хотїли залагодити, було ще щось такого, що лиш будучність могла викрити.

Але Сара домагала ся таки конче точного поясненя, длячого батько розпоряджає нею так самовільно?

— Від сего одруженя зависить моя честь — відповів Сіляс Торонталь, коли она конче хотїла довідати ся, длячого батько каже їй віддавати ся за Сарканього — так і мусить бути, як хочу.

Коли Сара розповіла матери, що їй батько сказав, то мати аж мало не зімлїла і розплакалась рісними сльозами на руках своєї доньки, що еї піддержувала.

Сіляс Торонталь сказав отже правду.

Вінчане назначено на день 6 липня.

Можна собі подумати, що дїяло ся з Петром Баторим через тих три недїлї. Аж трудно описати, яка взялясь була его розпука. Єго брала страшенна злість, а тут не міг нїчого вдїяти. То замикав ся дома і не показував ся нїгде, то знов вибігав кудись з проклятого міста і панї Баторова аж побоювала ся, що его вже не побачить.

Чим же було его потїшати? Доки ще не говорено о весїлю Сари, то Петро Баторий міг бодай мати ще якусь надію, хоч ей батько відпихав его від себе. Але скоро би Сара раз вже віддала ся, тогди отвиралась би перед ним пропасть, котру не далось би нїчим зарівнати. Навіть доктор Антекірт, мимо свого приреченя, опустив Петра. Як лиш могла молода дївчина — так питав Петро себе самого — що его любить, згодити ся на таке подружє, коли она, як то єму було добре звістно, старала ся завсїгди поставити на своїм? Що то за тайна вкрила той двір, коли там таке дїє ся? Петро був би таки направду лїпше зробив, коли-б був покинув Дубровник і приймив ту посаду, яку єму предкладали, та пішов собі від Сари, котру віддають за того якогось чужинця, за Сарканього.

— Нї, — говорив він відтак сам до себе — так не може бути!... Я вже занадто еї любив!

І знов навістила розпука той дім, в котрім на кілька днів заблисло було слабе проміне щастя.

(Дальше буде).

покрутити а тогди по круглім кружку котить ся кульочка і впадає в передїлки помальовані на чорно і червоно та очначені числами від 1 до 36 але не по порядку. Найбільше грають в той спосіб, що закладають ся чи кулька впаде в передїлку чорну чи червону і звідси назва гри „ру же ноар“ (rouge et noire).

Телеґрами.

Відень 6 серпня. Японьский посол повідомив міністерство справ заграничних, що коли не удало ся залагодити непорозуміня межи Хіною і Японом, то обі держави розпочали війну.

Софія 6 серпня. Орґан цанковістів завіряє князя о вірности своєї партиї для его династиї і каже, що цанковісти видять в кн. Фердинандї одиноку запоруку независимости, автономії і поступу болгарского народу та его будучности.

Шанґай 6 серпня. Розійшлась тут чутка, що Японцї взяли знов три хіньскі кораблї. Тут прийшло межи Японцями і Хінцями до кровавої бійки.

— **У Львові** виходять ті лїтературні часописи і вістники: **Зоря**, ілюстроване письмо лїтературно-наукове, 72 аркушів друку на рік, коштує 6 зр. у Львові, ул. Академична ч. 8. — **Дзвінок**, ілюстроване письмо для науки і забави руских дїтий і молодежи; 36 аркушів друку, 5 зр. у Львові ул. Чарнецкого ч. 26. — **Правда**, місячник політики, науки і письменства, около 60 арк. друку, 5 зр. у Львові ул. Академічна ч. 8. — **Житє і Слово**, вістник лїтератури істориї і фольклору; 60 аркушів друку 5, зр. у Львові, ул. Глубока ч. 7.

За редакцию відповідає Адам Креховецкий.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.